

Anmerkninger ved den nye Koppodnings Maade.

ved

D. Lars Montin.

Svor meget end Læge-Kunsten haver tiltaget dette Aarhundrede i alle tilhørende Dele, formedelst store og for Menneske-Slegten hoist nyttige Opdagelser; saa synes dog alligevel den nye og forbedrede Koppodnings Maade at have givet Læge-Kunsten et nyt Lys, saavel i Henseende dertil, at den viser en let og bekvemmelig Veie til at møde Boldsomheden af denne ellers ødeliggende Sygdom paa, som og at den tydelig legger for Dagen den gamle Methodes Urigtighed, at afholde den Syge i alle Slags Sidse- forraadnelses- og Udsets- Febrer fra det, som mest koler og svaler et opbidset Blod, nemlig koldt Vand og kold Luft, hvorefter en Syg dog alligevel længes saa meget af naturlig Drift til sin Redning. Opfinderen heraf, den vittige Engelsmand, Hr. Doctor Dimsdale, har derfor fortient sig et udodeligt Navn, fordi han ei aleneste har opfundet denne Konst til almindelig Nytte, men

men ogsaa videre gjort samme ved Trykken bekiendt.

Men saasom nye Opfindelser stedse forbedres ved lange Udøvelser, er det mueligt, at ogsaa denne Koppodnings Maade kunde med Tiden bringes til større Guldkommenhed ved dens Iverksættelse, særdeles efterdi Stedet, Tiden og andre Omstændigheder forandre Sygdommens udvortes Anseende og indvortes Besskaffenhed. Af den Aarsag vilde det vist ikke være et unyttigt Arbeide, om Medici, som ved disse Forretninger følge den nye Methode, gjorde de merkværdigste Omstændigheder, der have mødt dem, almindelig bekiendte, hvilket kunde tiene andre til Efterretning. I saadan Hensigt vover jeg her at andrage nogle Anmerkninger ved denne Koppodnings Maade; hvilke Erfarenhed har lært mig, da jeg forleden Aar podede to og tredive Personer, efterdi de samme kunde maaskee være dem nyttige, der enten ere mindre øvede, eller ogsaa aldeles uvante til denne Forretning.

Med Undersøgningen om Hellsens Besskaffenhed hos den, som skal udstaae Podning, vil en Deel chroniske Sygdomme fordre saa meget mere Opmerksomhed, som de ei taale Forberedelses Maaden uden at blive

blive meget forværrede. Dette bevises af en Mands Exempel paa 38 Aars Alder, hvilken i mange Aaringer har havt Hypochondrie og svær Hjerteklappen, men nu for den største Deel overvundet sine Plager. Denne begyndte under Forberedelsen med det sædvanlige Calomels Pulver om Aftenen, og et Rod Glaubers Salt følgende Morgen, (esterdi han altid fandt sig besværet af sterke Laxer Midler) hvilket havde maadelig Virkning om Dagen; derpaa fulgte alligevel en tung Nat med Uroe, Spændinger i den venstre Side og heftig Hjerteklappen, som imod Morgenens standsede. Efter tvende Dages Forløb gav jeg ham aleneste en halv Portion Calomels Pulver og intet afførende derefter, hvormed jeg ligeledes fortfarede den tredje Gang, og det besværede ham ikke paa nogen Maade; derfor podede jeg hannem ogsaa anden Dagen derefter med ferskt Koppevoer. Men saasom Tænderne begyndte at blive ømme, og ei paa nogle Dage forbedredes, fik jeg ham overtalt, endskjønt med Noie, at tage, af Frygt for Spytning, Rhabarber, blandet med Glaubers Salt, i smaa Portioner; hvilket havde en forønsket Virkning, og ei foraarsagede anden Besværlighed, end nogen Rivning i Underlivet for hver en Abning, som saaledes holdte ved i flere Dage, nogle gange om Dagen, indtil Feberen reent var

Erh. Selsk. Skr. 5. D.   &   for

forbi: hvorved alle Uleiligheder tillige op-
hørte.

At Orme, Feber og de dermed følgende
Plager yttre sig under Kopper, er ei mindre
selsomt, end farligt. Dette hender sig dog for
det meste hos saadanne, der faae Kopperne
saa svære, at de derved tabe al Madlyst;
hvorved Ormene lide Mangel paa Føde,
bringes i Bevægelse, og angribe Tarmene,
hvilket bliver Aarsag til forommeldte Uorde-
ner og Besværligheder. Heelt anderledes
seer det med dem, som efter Vodningen gaae
mestendeels Sygdommen saa let igiennem, at
de stedse beholde god Madlyst, nogle gange
undtagne, da Udslags Feberen er stærkest.
Hos disse foruroliges Ormene ikke særdeles
af noget andet end laperende Midler, og for-
nemmelig Calomel, hvilken nyttes saavel un-
der Forberedelsen, som siden efter Vodnin-
gen, og under Sygdommen. Og ihvorvel
enhver forsigtig Læge nok seer sig for, om
nogle Tegn have viist sig til Orme, og i det
Tilfælde søger at fordribe de samme, inden
Kuren begyndes; saa kan det lettelig træffe
ind, at de enten forud have aldeles fordølget
sig, eller og tildeels ere blevne tilbage efter
de mod dem anstillede Forsøg. Saadant hendtes
med et syv Aars gammelt Barn, hvilket vel
aldrig har havt mindste Fornemmelse til Or-
me,

me, men dog i Henseende til sit blege Ansigt og
 Blaahed under Dinene har nogen Tid nyttet
 ormdrivende Midler, uden at nogen derved
 har viset sig. Med dette Barn, som var en
 Pige, begyndtes Beredelsen den 28. Martii,
 og samme Nat blev hun angrebet af Riv og
 Knib i Maven, Spændinger under Brys-
 tet, Hede i Kroppen, hastig Puls og sterk
 Torst, tilligemed Forliis af baade Svoen og
 Madlyst, hvilket vepelviis varede i nogle
 Dage, uagtet at flere Midler ogsaa brugtes
 derhos; men derved efterlod jeg dog ikke at
 fare fort med Beredelsen, endskiont Ormene
 tydelig deraf bleve urolige, og ei aldeles op-
 hørde med deres Voldsomhed, førend jeg
 paa fjerde Dogn lod hende sette nogle Klister-
 rer af Melk: hvorefter hun begyndte at be-
 finde sig vel, medicinerede tredie gang, po-
 dedes og gif Sygdommen meget let igiennem.
 Troeligt er det, at Ormene bleve derfor saa
 meget urolige, fordi Beredelsen skede Dagen
 efter nye Maanedes Begyndelse: hvorfor det
 heller ikke vilde være uraadeligt, med alle
 saadanne Personer, der have fornummet til
 Orme, og ei fuldkommen ere blevne befriede
 derfra, at foretage Kuren ved sidste Quar-
 teers Begyndelse eller Slutning, paa det at,
 om nogen Overrighed ytrer sig, saadant da
 maatte hende sig, inden Podningen skeer, og
 den samme saaledes kan udsættes. Allersik-

først var det, om saadan Anstalt giordes, at Podningen skeede nogle Dage efter nye Maa-
neds Begyndelse, da de sværeste Tilfælde
mestendeels vare forbi, til det sidste Qvarteer
faldt ind.

Hvad Beredelsen angaaer, har jeg ei
Aarsag at drage hverken Doctør Dimsdales
ei heller andre Medicorum Erfarenhed i mind-
ste Tvivl, at jo Curen kan gaae lykkelig for
sig uden den samme. Dog, saasom man
udi saa om en Sag behøver al Forsigtighed,
synes mig, at det afførende og rensende Mid-
del, baade for og efter Podningen, aldrig bør
forsømmes uden i høieste Nødsfald. Even-
de Hendelser føre mig paa disse Tanker: Den
ene skede med et Barn paa to Aar, (hos
hvilket Laxer-Middel lidet eller intet udrettede)
som fik mange Kopper, og umueligt kunde
undvære Sengen fra syvende Dag efter Fe-
berens Begyndelse, indtil de begyndte at fal-
de af. Evertimod gif Sygdommen saa sær-
deles let over for tilforn ommeldte Mand,
siden Naturen har holdt Afførelsen ved Magt
i nogle Dage, saa jeg troer, det var Uma-
gen værd, noiagtig at anføre hele Sagens
Omstændighed. Siden han den 10. May
blev podet paa begge Armene med vædste af
Saaret paa en, som allerede havde Feberen,
synes Indskierelserne følgende Dag noget
angrebne

angrebne af Smitten, som lidt efterhaanden tiltog den tolvte, trettende og særdeles den fiortende. Men saasom Omheden i Tænderne, og en liden Hævelse i Tandkjød det ei vilde forsvinde; formaaede jeg hannem omsider, at gribe til Rhabarber med Salt, som forud er bleven berettet, hvilket ei aleneste da virkede, men endogsaa de følgende Dage. Den femtende viste sig en sterk Rødhed paa begge Armene, af en ti Skillings Størrelse, med anseelig Haarhed derunder, som Dagen derpaa eller den septende forogedes rundt omkring til meer end en Tomes Brede med en blegrod Ring. Samme Aften merkedes Rystninger, hastig Puls og Benævelse, hvilket ogsaa holdt ved om Natten med paafølgende Hede og omsider en liden Sved; derefter indfandt sig nogen uroelig Søvn imod Morgen. De følgende trede Dage var Stolgangen meget mere vanskelig, end de tvende forløbne, med en lind Riven under Navlen mod hver Åbning, den Syge stundom meget mat, saa at han ikke uden største Møie kunde komme i Luften; men Feber og andre Uleiligheder neppe merkkelige, og Sønnen temmelig god om Natten. Besynderligt var det, at Haardheden paa Armene hastigt forsvandt inden den anden Dagns Slutning efter Feberens første Anfald, men rødmede efterhaanden, dog ei fuldkommelig for-

end den tyvende, da Udslaget ventedes, hvilket blev saa aldeles borte, at ikke een eneste Blære da eller siden viste sig paa Kroppen, ikke engang omkring de Steder, hvor Indpodningen var skeet, hvilke ei det ringeste svulnede, men vare med en tør Saar-Skorpe bedekkede, som efter fire eller fem Uger omsider faldt af. Hvilket altsammen gav mig Anledning at slutte, det hele Korpæmne, som ellers skulde have giort Udslæt paa Kroppen, var med Stolgangen gaaet sin Vej.

Derfor den Bædske, der tages af Indskierellernes Blærer den fjerde Dag efter Podningen, kan med lige saadan Sikkerhed bruges, som den man faaer af nogen under paastaende Feber; saa burde man trygt kunne pøde med saadan Bædske, saasnart en Blære viser sig, det maa da være den anden eller tredie Dag. Paa saadan Grund podede jeg i Zalmstad sex Børn med et klart Vand af Armen paa et Barn, som to Dage forud blev pødet, og havde en heel Dogn allerede havt Blærer omkring Indskierellerne; men havde ei aleneste den Fortred, at alle sex maatte pødes paa nye igien, da det derimod ikke slog fejl paa en eneste iblant tolv, til hvilke jeg nyttede Podematerie, tagen under og efter Feberen; men fik ogsaa erfare med Græmmelse, at et af dem som af en

Vige

Vige fra Landet, hvor Kopperne vare almindelige, og som har havt dem paa Ruxet, var bleven besmittet, fik sammenslydende Kopper i Mængde, og kunde ikke med al Flid redde, endskjønt den frie Luft og koldt Vand vel lindrede Plagerne, og dæmpede Modensheds Feberen; thi han døde den ellefte Døgn, efterat Udslættet begyndte at vise sig, dog efter al Formodning af Orme, som de to sidste Dage voldsomt angrebe ham, og tre Stykker ogsaa gik fra ham. Fire af disse Børn, der anden gang bleve podede med Bædse af en Indskierelse, Dagen førend Feberen kom, blev jeg nødsaget at pøde tredie gang, som skede med modent Boer, da de overmaade let gik Sygdommen igiennem. Og saasom disse Podninger skede med al mulig Nøisagtighed, fattede jeg den Mistanke, at Feilen laae udi Materien selv, og tænker jeg herefter, saavidt det lader sig gjøre, aldrig at tage den, førend Feberen haver indfundet sig.

Saa usikkert som det er, at tage Koppermaterialet alt for tilig, saa upaalidelig en Virkning kan man ogsaa erfare, naar samme søges for seent hos Kopper-Patientere. Saadan er den, som faaes af de saa kaldte Efter-Kopper; hvorudi en Medikus meget let kan bedrages, efterdi de i alle Dese ligne

der rette Koppe-Udslag baade udi Hævelse, i Modenhed og i Tørrelse. Egen Erfarenhed overbeviste mig noksom herom, da jeg forleden Host med fuldkommen Noiagtighed podede tvende Froskener, en paa elleve, og den anden paa fem Aars Alder, samt en ung Herre ni Aar gammel, paa begge Armene med ferstt Bor af Kopper, hvilke sloge ud, da de andre, som vare temmelig mange, og derhos ude artede, allerede begyndte at tørres. Følgende Dag hævede Indskierelsen sig, som var fuldkommen dyb, paa den yngste Froskens høire Arm, hvilken tiltog og gav et tyndt Bor til den siette Dag, da den, i Steden for at foroges, aldeles tørredes. Nesten ligeledes forholdte det sig ogsaa med den unge Herres Arme i tre Dages Tid; men blev siden hastigt lægt. Derimod syntes ingen Hævelse paa den yngste Froskens Arme, hvor Indskierelserne gjordes mindre og ikke saa dybe. De bleve derfor paa nye igien podede med saadanne Traader, som jeg har smittet med Bor af vel modne naturlige Kopper: da de to første fik nogle saa Kopper; men den sidste, som under en Koppesarsot havde havt ordentlig Feber, slap aldeles. Et tydeligere Beviis kan ingentunde behøves, at den første Kopmaterie slet ikke duede. Af saadanne Observationer torde man fremdeles komme i fuldkommen Erfaren

renhed om, hvor mange Dage Kop-Patientere kan smitte andre, og at ingen Fare er at befrygte af Smitten, naar man omgaaes med dem, der nyelig have havt Kopper, naar de kun ei have Klæder paa sig, som under Sygdommen ere brugte.

Saadan Mistroe har jeg faaet for de meget smaa Indskierelser, efterdi det hendte mig, at trende Børn fik ingen Smitte paa den ene Arm, hvor Indskierelsen blev neppe længere, end en Linies Bredde, og saa lav, at intet Blod kom frem; foruden det, at hos tvende komme alle Tegn til Kopper mere end en Døgn senere paa den Arm, hvor Indskierelsen var liden, end som paa den anden. Heraf havde der nødvendig blevet en Feil udi prognosi, om den anden Arm havde været af lige Bestaaffenhed. Den Forsigtighed bliver dog alligevel altid fornøden ved dybe Indskierelser, at man ikke forhaster sig med Kop-Materiens Brug, forinden Blodet er rettelig standset, at Smitten ei derved maa flyde bort

De Merker man ellers haver, at slutte fra Podnings-Stederne til Koppernes Ankomst og deres Bestaaffenhed, ere visselig gode og fortiene Opmerksomhed, efterdi man deraf kan udregne Sygdommens freindeles Bestaaffenhed

skaffenhed, og hvorledes den samme skal løbe af. Jeg har dog alligevel Anledning at troe, at de ikke ere saa aldeles usvigelige, men kan taale Undtagelse, efterdi jeg har havt to til tre Børn under mit Tilsyn, hos hvilke alle Tegn, senere end sædvanligt, have indfundet sig, som dog have faaet de lindrigste Kopper, men særdeles et Drenges-Barn tre Aar gammelt. Denne tillige med fire andre, blev den 6. April om Morgenen podet paa begge Arme med den klare Bædste af fire Dages gammelt Pøde-Saar: hvorefter neppe den anden Dag syntes Tegn til, at Smitten har fæstet sig, men Indskierelserne tørredes de følgende Dage, indtil endelig Nabningen paa den venstre Arm begyndte lidet at blive rød, og følgende Dag at vise en neppe merkkelig Haardhed; hvorimod jeg paa den høire Arm, hvor Indskierelsen skedte ganske liden, fik først den 13de eller ved den 7de Dags Ende, at see en liden Rødhed og Haardhed, saa stort som det mindste Knappenaals Hoved. Han klagede ikke over Ømhed i Armerne, og fik ei heller Feberførmørelser, førend den 15de om Aftenen, som var langt ind paa 10de Døgn, og varede Natten over med en urolig Søvn. Dagen derpaa, siden han som oftest har været i Luften, befandt han sig noget bedre, og spiste lidet, saavel om Middagen som om Aftenen; hvorefter fulgte

mere

mere Nøe og Sovn den Nat, endskiont Febereren indfandt sig baade da og følgende Nat. Om Morgen den 18 befandt han sig vel, var aldeles feberfrie, og spiste med sædvanlig Appetit, som siden bestandig holdt ved: men intet Udslædt viiste sig hverken denne ei heller følgende Dag, førend den 20de om Morgen tilig, som var paa den 5te Døgn efter Feberens Begyndelse. Han fik derpaa de beste Slags Kopper, omtrent 30. eller 60. i Gallet, som ei gik til Hævelse, men torredes allerede den 23de. Et andet Exempel skal siden anføres, som ligeledes torde bevise den samme Sag.

At disse Tegne vise sig tydeligst, hvor Vodning forrettes med flydende Materie, er af Hr. Doctor Dimsdale noksom erfaret, og ved flere Vægers Forsøg siden bestryket, saa det ei taaler nogen Modsigelse. Deraf følger dog ikke, at man jo faaer samme Tegning, og kan mestendeels med lige Visshed slutte til Smittens Fæste og Sygdommens Udfald, naar Vodning er skeed med Traad, aleneste at tilbørlig Forsigtighed bruges ved dens Paaleggelse, saa at baade Traaden og Stedet omkring Indskierelsen, vel bedekkes til nogle Liniers Bredde med Bomuld, inden Plasteret legges derover, hvilket ei behøver at ligge paa, mere end to eller tre Tømer,

mer, og vel kortere Tid, da Brædderne paa Indskierelserne ingenlunde forandres af Plasteret. Paa denne Maade har jeg forleden Aar paa ni Personer lagt Pøde-Traad, efterdi ei andet Tilfælde var, og jeg syntes neppe at finde Forskiel paa Tegnene. Ikke heller torde det giøre stor Forskiel udi Sygdommens Forhold, naar Traaden kun er nyligen smittet, og ei mange Dage gammel; hvilket enhver forsigtig Medikus nok tager i Agt, og lader det fornemste komme an paa det øvrige Forhold med det mercurialske Pulvers Brug, Afførelser, koldt Vand til Drikke, og bestandigt Ophold i tiolig Luft; da man med Visshed kan sige, at det sidste alene forvolder, at disse Kopper sielden komme til retskaffen Modenhed, inden de tørres bort.

Foruden andre Fordele af denne nye Koppodnings Maade, er denne unægtelig den allerbetydeligste, at Sygdommen derved taber sin Boldsomhed, og det hos nogle saa aldeles, at ei andet end en Lindring og ubetydelig Feber, ofte aleneste paa saae Timer, indfinder sig, uden mindste Udset, ja ikke engang med Hævelse paa noget Pøde-Sted. Men hvorvidt just al Feber og slet Befindende herved hos nogen kan forebygges, finder jeg ikke Anledning til af Hr. Doctor Dimsdales Anmerkninger og Erfaringer at slutte. Dog, saasom der er mig forekommet en did-

hen

hensigtende Hændelse, bør jeg indføre samme fuldstændig, og underkaste den andres modnere Indsigt. Den 10de May podedes paa begge Armene med klar Bødste et Drengebarn, som ei var mere end tre Maaneder gammelt, overtalt dertil af Forældrene; efterdi baade Faderen selv, saa og en ældre Søn paa tre Aar bleve samme Dag podede. Saarene tørredes Dagen derpaa, og forbleve saaledes; hvorfor han paa nye blev podet den 13de, som ikke heller slog an, men tørredes ganske paa begge Steder. Jeg maatte da altsaa, efter Forældrenes idelige Paaastand, imod min Villie fornye Operationen paa begge Armene tredie Gang den 17de, da Materien blev tagen af et Barn, som en heel Døgn havde havt Feberen. Calomels Pulver og derefter Manne bleve brugte saavel imellem Podningerne, som siden derefter: men ikke desmindre ventede jeg forgiæves at faae noget Tegn at see, lige til den 23de, da jeg tabte alt Haab om Sagens lykkelige Udfald, efterdi Stederne, hvor de sidste Podninger skedde, nu neppe kunde findes igien, og saaledes ei besaae Armene, førend den 26de, da en liden Haardhed under Huden merkedes paa den venstre Arm, hvilken dagligen efterhaanden tiltog, samt begyndte at blive mere og mere rød, indtil der endelig den 30te lod sig en rød Ring see

der

der omkring, dog uden at mindste Blære kunde skionnes paa Haardheden med Forstørrelsesglasset. Denne Ring blev meget viid samt mere rød den 3^{ite} og følgende Dag, eller den 1ste Junii: men desuagtet formerktes ei ringeste Feberteegn eller mindste Ueilighed da eller siden. Den anden begyndte Ringen at blive lidt bleg, og var aldeles borte den 6te, hvorefter Haardhedens Rødhed ogsaa forsvandt efterhaanden, endskjønt denne blev uforandret, hvilket gav mig Anledning til, efter fiorten Dages Forløb at bruge Fordelensde Plaster, hvorved den vel formindskedes, men dog merkedes noget lidet tilbage i flere Uger.

Hvad ellers de af Doctor Dimsdale omtalte Efterkopper angaaer, som han beretter altid at komme i den tilbørlige Tid, som de podede Kopper have at giennemløbe, og førend Inflammationen paa Armen haver ophørt; saa taaler det saa meget vissere Undtagelse, som jeg har havt et tydeligt Beviis derpaa af en Pige paa halvredie Aars Alder, frisk og rødsladen i Ansigtet, som den ellefte May blev podet paa begge Armene. Men saasom Podesstederne ei viiste Tegn til Kopper, skedte det atter den 17de, med paafølgende Ophoielse i Bræderne af Saarene, tilligemed at alle øvrige Merker ligesom skyndede sig og bebudede lindrige Kopper. Den 24de om Morgenen havde hun allerede Fesberer

berer temmelig sterk. Om Aftenen indtog hun det sædvanlige Pulver, og Morgenen derpaa Manna, som gav nogle Abninger; hvorefter hun siden var ofte ude i Luften, havde mere lind Feber og nogen Madlyst, foruden det at den røde Ring, som allerede i Gaar merkedes omkring Indskierelserne, var i Dag temmelig viid og meget rød. Den 26de holdt Feberen endnu ved, som ei fuldkommen forlod hende, førend Morgenen derpaa; dog var hun temmelig munter. Hævelsen paa Armene tiltog og varede til den 1ste Junii, da den begyndte at tørres. Imidlertid befandt hun sig meget vel, og man fornåm ei det ringeste Udslæt. Jeg gav hende til Slutning samme Aften Pulver, og Morgenen derpaa Manna. Hun levede siden heel vel til den 8de, da hun fik en heftig Orme-feber med Knib og megen Smerte i Mågen, som varede til den 10de; hvorved Kræfterne ganske betoges hende, at hun allerede den første Dag maatte gaae til Sengs, skjønt alle Midler mod Orme bleve brugte. Den 10de viste sig nogle faa Flekker i Ansigtet, og den følgende Dag flere, endogsaa paa Halsen, hvilke aldeles lignede Kopper; hvorpaa hun begyndte at gaae noget oppe, og spiste lidet, men rasede Eftermiddagen. Den 10te kom Udslættet paa Hænder og Fødder, men dog ikke meget, og hun begyndte nu at befinde sig bedre.

bedre. Paafølgende Dage var hun ude i Luften, spiste med Smag, og fik god Sovn. Udslættet var den 16de fuldkommen modent, begyndte at tørres i Ansigtet, og endelig den 21de faldt af, da og Sygdommen var ganske forbi. At dette var saadant Udslæt, og ikke de rette Kopper, endstviist det aldeles lignede dem, samt at disse overblevne Levninger vare blevne formedelst den sterke Sengenvarme uddrevne til Huden, som ellers havde taget en anden Bei, tvivler jeg saa meget mindre paa, saasom Barnet havde Tegn til Orme forud, og allermest under Feberen, foruden det, at hun ei kunde smittes af sine Sødskende, som efter den 3die Podning fik Feberen den anden Junii; fra hvilken Tid Smitten først havde kunnet angribe hende, og siden fordret i det mindste syv Dage, inden Feberen kunde ytre sig hos hende.

Flere Anmerkninger kunde ogsaa tilføies: men saasom de ere endnu mindre betydelige, gaaer jeg dem reent forbi med Stilthenshed; ønskende aleneste, at de ovenansførte kunde tiene til nogen Oplysning for dem, som ei ved egen Erfarenhed have lært at tage sig vare for de Anstøds-Stene, der i saadanne Forretninger møde en Begynder i praxi medica.